
PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

ESPECIALITAT DE TROMBÓ

ENSENYANCES ELEMENTALS I PROFESSIONALS

Conservatori Professional de Música d'ALTEA.

Curs 2025 - 26

**GENERALITAT
VALENCIANA**
Conselleria d'Educació, Cultura,
Universitats i Ocupació

1. Introducció

1.1. Justificació.

1.2. Característiques específiques de la programació.

2. Característiques generals de la metodologia proposada.

3. Atenció a la diversitat.

4. Objectius generals de les ensenyances elementals de música.

4.1 Objectius específics de les ensenyances elementals de músiques

4.2 Objectius per a les ensenyances elementals de trombó de vares.

5. Competències bàsiques.

6. Continguts de les ensenyances elementals de música en l'especialitat de vent metall.

6.1 Seqüenciació dels continguts per cursos.

7. Bibliografia i repertori orientatiu.

8. Criteris d'avaluació dels instruments en les ensenyances elementals.

8.1 Criteris d'avaluació de l'assignatura de trombó de vares en l'ensenyances elementals.

9. Procediments d'avaluació

10. Instruments d'avaluació.

11. Criteris de promoció i permanència.

12. Criteris de qualificació.

13. La recuperació.

14. Activitats complementàries i extraescolars.

15. Tutories.

Annex. Seqüenciació trimestral dels continguts per cursos.

16. Ensenyances professionals. Introducció

17. Objectius generals de les ensenyances professionals de música.

17.1 Objectius específics de les ensenyances professionals de música.

17.2 Objectius per a les ensenyances professionals del trombó de vares.

18. Continguts de les ensenyances professionals de música en l'especialitat de vent metall. Seqüenciació per cursos.

19. Bibliografia i repertori orientatiu.

20. Criteris d'avaluació dels instruments en les ensenyances professionals.

20.1 Criteris d'avaluació en l'assignatura de trombó de vares.

21. Instruments d'avaluació

22. Criteris de promoció i permanència.

23. Criteris de qualificació.

24. La recuperació.

25. Perduda de l'avaluació contínua

Annex. Seqüenciació trimestral dels continguts per cursos.

1. INTRODUCCION

Programar implica planificar l'acció educativa dins d'un temps determinat, i l'elecció del model correspon al docent. Basant-me en tots estos anys d'experiència com a docent i professor de trombó en el Conservatori Professional d'Altea, presente esta programació com un document realista, ordenat, coherent i ajustat a les necessitats dels nostres alumnes.

La Programació Didàctica constituïx el nivell més concret del currículum, posterior al Currículum Oficial de l'Estat, al Currículum de la Comunitat Autònoma i al Projecte Curricular del Centre. Representa, per tant, el vincle més pròxim a la pràctica educativa i reflectix el procés d'ensenyança-aprenentatge tal com s'implementarà.

Esta programació es fonamenta en els principals documents institucionals: el Projecte Educatiu de Centre, que oferix informació sobre el context social, econòmic, cultural i familiar del conservatori; la Programació General Anual; i altres documents com el Pla d'Acció Tutorial, el Pla de Convivència i el Reglament de Règim Intern.

S'organitza entorn de tres eixos principals:

- Orientar a l'alumne en tot moment.
- Fomentar l'estudi autònom i eficaç.
- Estimular l'experimentació i l'observació.

La programació busca optimitzar el calendari i horari de classes, respectant el ritme d'aprenentatge de cada alumne i adaptant les activitats per a mantindre la concentració i evitar la dispersió. Així mateix, es promou un entorn motivador, amb accés a cursos, concerts, conferències, material didàctic i recursos bibliogràfics que reforcen l'aprenentatge.

Una programació ben estructurada aclarix i organitza la labor docent, contribuint a formar alumnes competents i compromesos, i enfortint la qualitat educativa del centre.

Francisco Perles Ribes

1.1. JUSTIFICACIÓ

Esta programació didàctica s'ajusta al que s'establix en el **Reial decret 159/2007**, de 21 de setembre, del Consell, que definix el currículum de les ensenyances elementals de música i regula l'accés a estes. Asi mateix, considera el **Reial decret 1577/2006**, de 22 de desembre, que establix els aspectes bàsics del currículum de les ensenyances professionals de música a nivell nacional, i el **Decret 158/2007**, de 21 de setembre, del Consell, que regula el currículum i l'accés a les ensenyances professionals de música.

Programar representa una oportunitat valuosa per al docent, ja que permet definir l'esforç i els reptes que l'alumne ha d'aconseguir en estes etapes formatives. En les ensenyances elementals, esta programació oferix la possibilitat d'orientar a l'alumne, establint models i referents d'estudi musical a seguir. En les ensenyances professionals, a més, s'incorporen altres factors que enriqueixen la pràctica educativa: es fomenta la iniciativa de l'alumne, es valoren les seues propostes quan resulten pertinents i es reforcen les seues aptituds naturals, incentivant el seu desenrotllament musical de manera personalitzada.

1.2. CARACTERÍSTIQUES ESPECÍFIQUES DE LA PROGRAMACIÓ

Esta programació ha sigut elaborada considerant la realitat i les característiques del Conservatori **d'Altea**, sempre d'acord amb el **Projecte Educatiu de Centre**. S'adapta tant a les particularitats socials, econòmiques i culturals de l'entorn, com a les necessitats i característiques específiques de cada alumne.

Les classes individuals s'ajustaran al ritme i evolució propis de cada alumne, recordant que l'aprenentatge és diferent i imprevisible per a cada persona. Per això, esta programació és **flexible**, permetent modificar sobre la marxa aquells aspectes que cada cas requerisca.

Els continguts tenen un **caràcter procedimental**, cosa que significa que tant la metodologia com les destreses, habilitats i estratègies estaran orientades a l'assoliment d'objectius concrets.

El treball individual i autònom de l'alumne resulta fonamental per a aconseguir estos objectius. Per estes raons, la programació presentada es definix com a **oberta, flexible i adaptable** a les necessitats de cada estudiant.

2. CARACTERÍSTIQUES GENERALS DE LA METODOLOGIA PROPOSADA

La metodologia representa la manera en què cada professor organitza i conduïx el procés educatiu per a aconseguir els fins proposats. Respon a la pregunta: **Com ensenyarem els continguts per a aconseguir els objectius establits?**

No existix una metodologia única o ideal. La més adequada és aquella que s'adapta a les característiques de l'alumne i proporciona els millors resultats. Si aconseguim que l'alumne comprega les nostres orientacions i, al mateix temps, puga expressar la seua personalitat artística, haurem aplicat la metodologia correcta.

La present programació se sustenta en els següents principis metodològics:

- **Aprentatge significatiu:** l'alumne ha de relacionar els nous coneixements amb els previs i mantindre una actitud activa d'aprenentatge. Per això, és recomanable realitzar una avaluació inicial en començar un nou procés educatiu.
- **Flexibilitat:** l'aprenentatge ha d'adaptar-se al desenrotllament psicoevolutiu de l'alumne i a les seues característiques individuals.
- **Adaptació a la diversitat:** es considera l'existència de diferents ritmes d'aprenentatge, personalitats diverses i alumnes amb necessitats educatives

específiques (NEE). El currículum musical, en gran part basat en l'aprenentatge individualitzat, permet aplicar una metodologia flexible, fomentant l'autonomia i la llibertat de càtedra.

- **Progressivitat i motivació:** els continguts s'ajusten al nivell real dels alumnes, dosificant les dificultats per a mantindre el seu interès i entusiasme.
- **Coherència i claredat:** l'exposició dels conceptes ha de ser lògica i comprensible perquè l'aprenentatge siga eficaç.
- **Actitud reflexiva i esperit crític:** es promou l'autocrítica i la reflexió com a elements essencials de l'aprenentatge.
- **Autonomia i hàbits d'estudi:** es fomenta la capacitat de l'alumne per a organitzar el seu aprenentatge de manera independent i sistemàtica.
- **Ús de Tics:** les tecnologies de la informació i la comunicació s'incorporen al procés educatiu, aprofitant les seues múltiples possibilitats metodològiques.
- **Educació integral:** més enllà dels continguts musicals, es busca formar persones capaces de viure en societat, harmonitzant esta meta amb el desenvolupament de competències acadèmiques que els permeten projectar el seu futur professional.

3. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Les ensenyances instrumentals en els conservatoris s'impartixen, en la majoria dels casos, de manera individual. Esta característica facilita l'aplicació de mesures correctores personalitzades, sense que estes repercutisquen en altres alumnes. En el cas d'estudiants que requereixen una adaptació curricular específica, esta es dissenyarà i aplicarà de manera individualitzada.

Les actuacions que poden programar-se en este sentit s'agrupen fonamentalment en dos tipus: mesures de reforç i mesures d'ampliació.

1. Mesures de reforç

Dirigides a aquells alumnes que presenten dificultats per a adaptar-se al ritme general d'aprenentatge o es troben per davall del nivell mitjà. Estes mesures poden incloure:

- Pràctica intensiva dels aspectes tècnics que l'alumne necessite reforçar.
- Modificació de la metodologia emprada en les classes.
- Disseny d'exercicis específics i personalitzats.
- Utilització de repertori alternatiu amb menor dificultat i progressió més gradual.

2. Mesures d'ampliació

Destinades als alumnes que superen àmpliament el nivell mitjà i requereixen nous estímuls per a mantindre la seua motivació i desenrotllar plenament les seues capacitats. Poden incloure:

- Estudi de nou repertori bibliogràfic.
- Aprofundiment en procediments tècnics ja treballats i introducció d'altres nous.
- Exploració de continguts menys desenrotllats en la programació, com la improvisació o la iniciació a nous gèneres musicals.

Adaptacions Curriculars Individualitzades (ACI)

En els casos en què l'alumnat present greus dificultats per a aconseguir els objectius i continguts de la programació, es podrà realitzar una adaptació curricular individualitzada,

ajustant objectius, continguts, metodologia i avaluació a les necessitats específiques de l'estudiant.

Alumnat amb Necessitats Educatives Especials

- Alumnes amb problemes de mobilitat: s'adoptaran totes les mesures necessàries per a garantir el seu accés i desplaçament dins del centre.
- Alumnes amb discapacitat visual: disposaran de materials en Braille elaborats pel servei de reprografia de l'O.N.C.E., així com de materials gravats que reforcen les explicacions, la imitació, la improvisació o l'estudi mitjançant la memòria.
- Alumnes amb discapacitat auditiva: serà necessari l'ús de sistemes d'amplificació, en els quals el docent portarà el micròfon i l'alumne el receptor.
- Alumnat amb lesions temporals: en cas de lesions que impedisquen o dificulten la pràctica instrumental, s'adaptarà la seqüència de continguts, les activitats i/o la selecció del repertori.
- Alumnes amb dificultats de concentració (TDAH, síndrome d'Asperger, nerviosisme o desmotivació): se sol·licitarà la col·laboració de professionals especialitzats i del servei d'orientació del centre educatiu de l'alumne, a través del/de la Coordinador/a Pedagògic/a.

Alumnat amb Necessitats de Compensació Educativa

En els últims anys, s'ha incrementat la incorporació d'alumnat procedent d'altres països que, en alguns casos, desconeix la cultura espanyola. Per a afavorir la seua integració i garantir la igualtat d'oportunitats, s'aplicaran reforços, suports i metodologies individualitzades que els permeten aconseguir una situació acadèmica equivalent a la dels seus companys.

Igualtat de Gènere

L'educació en igualtat constituïx una responsabilitat essencial del professorat. És fonamental promoure-la tant en les assignatures específiques com en les tutories. En una societat on encara persisteixen casos de violència de gènere, els docents han de contribuir activament a la conscienciació de l'alumnat, fomentant el reconeixement del paper històric i present de la dona, i promovent relacions basades en el respecte i la igualtat.

4. OBJECTIUS GENERALS DE LES ENSENYANCES ELEMENTALS DE MÚSICA

Les capacitats generals de les ensenyances elementals de música estan establides en el **Decret 159/2007 del Govern Autonòmic de la Comunitat Valenciana**, que contribueix al seu desenvolupament en tot l'alumnat que curse aquestes ensenyances. Per això, resulta evident que qualsevol docent implicat en aquesta tasca ha de col·laborar, de manera solidària amb la resta de la comunitat educativa, per tal d'assolir el màxim desenvolupament en la consecució, per part de l'alumnat, dels següents objectius generals de les ensenyances professionals de música:

- a) Apreciar la importància de la música com a llenguatge artístic i com a mitjà d'expressió cultural dels pobles i de les persones.
- b) Adquirir i desenvolupar la sensibilitat musical a través de la interpretació i del gaudi de la música de diferents èpoques, gèneres i estils, per a enriquir les possibilitats de comunicació i realització personal.
- c) Interpretar en públic amb la suficient seguretat en un mateix, per tal de comprendre la funció comunicativa de la interpretació musical.

- d) Interpretar música en grup i acostumar-se a escoltar altres veus o instruments, adaptant-se a l'equilibri del conjunt.
 - e) Ser conscient de la importància del treball individual i adquirir les tècniques d'estudi que permeten l'autonomia en el treball i la valoració d'aquest.
 - f) Valorar el silenci com a element indispensable per al desenvolupament de la concentració, l'audició interna i el pensament musical, així com la seua funció expressiva en el discurs musical.
 - g) Conèixer i valorar la importància de la música pròpia de la Comunitat Valenciana, així com les seues característiques i manifestacions més rellevants.
 - h) Adquirir l'autonomia adequada en l'àmbit de l'audició, la comprensió i l'expressió musical.
 - i) Conèixer i aplicar les tècniques de l'instrument, d'acord amb les exigències de les obres.
-

4.1. OBJECTIUS ESPECÍFICS DE LES ENSENYANCES ELEMENTALS DE MÚSICA

D'acord amb el que estableix el **Decret 159/2007**, els objectius relatius als instruments de vent-metall han de contribuir al fet que l'alumnat adquireisca les següents capacitats:

1. Relacionar els coneixements adquirits de lectura i escriptura musicals amb la pràctica de l'instrument, en la resolució de les dificultats presents en els objectius i continguts del nivell.
2. Descobrir la necessitat d'una posició corporal que permeta respirar amb naturalitat i que afavorisca la correcta col·locació de l'instrument i la coordinació entre ambdues mans.

3. Fer possible que l'alumne adquireisca els principis bàsics de l'emissió, afinació i articulació, mitjançant el control, la respiració i la formació de l'embocadura.
 4. Desenvolupar els reflexos i mecanismes necessaris per a arribar a adquirir de forma automàtica la qualitat del so i l'afinació de les notes.
 5. Descobrir les característiques i possibilitats sonores de l'instrument per a utilitzar-les, dins de les exigències del nivell, tant en la interpretació individual com de conjunt.
 6. Interpretar obres d'acord amb els continguts i objectius propis de cada nivell, de manera que l'alumne forme el seu repertori.
 7. Demostrar una sensibilitat auditiva que permeti el control permanent de l'afinació i el perfeccionament continu de la qualitat sonora.
-

4.2. OBJECTIUS PER A LES ENSENYANCES ELEMENTALS DE TROMBÓ DE VARES

Atés que la tasca educativa del professional de l'ensenyament es manifesta en la seua contribució a l'assoliment dels objectius generals i d'etapa, és fonamental que el docent establisca metes concretes cap a les quals orientar el progrés del seu alumnat. En aquest sentit, l'ensenyament elemental del **trombó de vares** té com a propòsit desenvolupar en l'alumnat les següents capacitats:

- a) Controlar l'aire mitjançant la respiració diafragmàtica i els músculs que formen l'embocadura, de manera que es possibiliti una correcta emissió, afinació, articulació i flexibilitat del so.
- b) Percebre i corregir, l'alumne mateix, els seus errors d'afinació, així com prendre consciència de la importància de la producció d'un bon so de base.

- c) Adoptar una posició corporal que permeti respirar amb naturalitat i que afavorisca la correcta col·locació de l'instrument i la coordinació entre ambdues mans.
 - d) Treballar perquè la bona afinació i el bon so siguin la meta general de les interpretacions de l'alumne. Per això, ha de saber utilitzar amb precisió els reflexos necessaris per a corregir automàticament l'afinació de les notes i la qualitat del so.
 - e) Conèixer les característiques i possibilitats sonores de l'instrument i saber utilitzar-les, dins de les exigències del nivell, tant en la interpretació individual com en la de conjunt.
 - f) Comprendre, d'una manera elemental, les estructures musicals i aplicar-les en les interpretacions.
 - g) Treballar la flexibilitat i, amb ella, les diferents articulacions (picat, lligat, lligat-picat), com a base de la tècnica.
 - h) Conèixer les claus de Fa i de Do en quarta línia, i aplicar aquesta última a petits fragments amb canvis de clau.
 - i) Adquirir nocions bàsiques sobre el manteniment i la cura de l'instrument.
 - j) Llegir i interpretar exercicis senzills a primera vista.
 - k) Interpretar petits fragments d'exercicis o obres de memòria.
 - m) Estudiar les escales musicals amb tonalitats de fins a tres alteracions.
 - n) Interpretar un repertori bàsic integrat per obres representatives de diferents estils, d'una dificultat adequada a aquest nivell.
 - ñ) Treball en diferents agrupacions, com duets, trios o quartets.
-

5. COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Les competències bàsiques són els aprenentatges imprescindibles que permeten aplicar de forma integrada els coneixements adquirits. El seu desenvolupament en finalitzar cada etapa educativa és fonamental per a aconseguir la realització personal, exercir una ciutadania activa, incorporar-se satisfactòriament a la vida adulta i mantindre un aprenentatge continu al llarg de la vida.

Aquestes competències constitueixen la base per al desenvolupament d'altres més específiques i garanteixen una evolució personal permanent. La seua incorporació al sistema educatiu respon a la necessitat de definir quins aprenentatges essencials ha d'assolir una persona formada.

El currículum s'organitza en matèries que actuen com a marc per al desenvolupament i adquisició de les competències bàsiques. En cadascuna d'elles s'estableixen referències explícites a les competències que contribueixen a desenvolupar, així com objectius, continguts i criteris d'avaluació orientats a assegurar-ne la progressiva adquisició.

Competència bàsica	Definició	Relació amb la música
Comunicació lingüística	Habilitat per a comprendre, expressar i interpretar pensaments, emocions i informació de forma oral i escrita.	La música enriqueix el vocabulari, integra llenguatge musical i verbal, i millora l'expressió i comprensió oral i escrita. Facilita la comunicació d'idees i sentiments d'una manera estructurada i creativa.
Plurilingüe	Capacitat d'utilitzar diverses llengües de manera adequada per a comunicar-se i aprendre.	La música afavoreix l'ús de la llengua estatal o autonòmica a classe, en assajos i en expressions quotidianes, potenciant la comunicació i la comprensió intercultural.
Matemàtica	Habilitat per a manejar números, operacions i raonament lògic, aplicant-los a problemes i situacions de la vida quotidiana.	La música desenvolupa el pensament lògic-matemàtic a través del ritme, els compassos i les proporcions musicals. L'anàlisi rítmica i mètrica implica inducció, deducció i raonament quantitatiu.
Digital	Ús segur, crític i responsable de les tecnologies per a aprendre, treballar i participar en la societat.	La música incorpora les TIC mitjançant programes d'edició, gravació i producció digital. Potencia l'autoaprenentatge, la manipulació d'informació musical i la creació multimèdia.
Aprende a aprendre / Personal i social	Capacitat per a gestionar eficaçment l'aprenentatge propi, reflexionar sobre un mateix, col·laborar i mantindre la motivació.	La música fomenta l'atenció, la concentració, la memòria i l'autocrítica. La pràctica instrumental i auditiva desenvolupa estratègies d'aprenentatge autònom i guiat.
Ciutadana	Habilitat per a actuar	La música, especialment en activitats col·lectives,

Competència bàsica	Definició	Relació amb la música
	responsablement, participar en la vida social i comprendre estructures culturals i socials.	promou la cooperació, el respecte, la responsabilitat i la valoració de la diversitat cultural. Afavoreix la participació activa i el compromís social.
Cultural i artística	Coneixement, apreciació i valoració crítica de les manifestacions culturals i artístiques.	La música permet comprendre, apreciar i valorar diferents cultures, estils i èpoques. Estimula la creativitat, l'expressió artística i la capacitat d'emetre judicis crítics sobre obres musicals i culturals.
Emprenedora / Autonomia i iniciativa	Capacitat per a planificar, prendre decisions, assumir responsabilitats i desenvolupar projectes personals.	La música desenvolupa l'autonomia i la iniciativa mitjançant la interpretació, la composició i la planificació de projectes. Reforça la perseverança, l'autocrítica i l'autoestima en contextos creatius i col·laboratius.

6. CONTINGUTS DE LES ENSENYANCES ELEMENTALS DE MÚSICA EN LES ESPECIALITATS DE VENT-METALL

Els continguts són els mitjans que utilitzem per a afavorir el desenvolupament de les capacitats de l'alumnat. En l'Educació Artística, aquests continguts estan presents al llarg de tota la formació musical. Per això, l'elecció de **mètodes pedagògics adequats** i d'un **repertori ajustat a l'edat i a l'instrument** resulta fonamental per a garantir un progrés correcte en les ensenyances musicals.

Continguts generals:

- Enfortiment dels músculs facials.
- Estudi de l'emissió del so.
- Principis bàsics de la digitació.
- Pràctica de les diferents articulacions.
- Treball de la dinàmica.
- Desenvolupament de la flexibilitat dels llavis, amb la pràctica d'interval·l·ligats i amb posicions fixes.

- Estudi de la boquilla.
 - Ús d'instruments afins que, pel seu tamany, faciliten l'aprenentatge posterior de la tuba o del trombó (bombardí o trombó de pistons) o de la trompeta (cornetí o cometa de pistons).
-

6.1. SEQÜENCIACIÓ DELS CONTINGUTS PER CURSOS PER A LES ENSENYANCES ELEMENTALS DE TROMBÓ DE VARES

1r curs d'Ensenyances Elementals

La tècnica – Conceptuals

- La posició corporal
- Enfortiment dels músculs facials
- L'emissió del so
- Principis bàsics de digitació
- Les articulacions
- La flexibilitat
- La boquilla
- L'afinació
- La respiració
- El trombó
- El solfeig instrumental

- La conducta

La interpretació – Procedimentals

- Treball i desenvolupament d'una postura natural i relaxada en la pràctica instrumental.
- Exercicis de vibració de llavis sobre valors llargs (rodona i blanca).
- Pràctica de la flexibilitat amb resolució d'articulacions senzilles en forma picada i lligada, sobre totes les posicions.
- Utilització de la 1a, 2a i 3a posició i els seus corresponents enllaços.
- Exercicis amb boquilla sobre valors llargs (rodona, blanca i negra) per aconseguir una sonoritat ampla.
- Desenvolupament de la respiració diafragmàtica i posterior producció del so.
- Pràctica de muntatge i desmuntatge de l'instrument.
- Estudi del nom de les notes en clau de Fa (4a línia), coincidint amb les tres primeres posicions.
- Aprendre les normes de conducta i el significat musical en el treball de grup.

2n curs d'Ensenyances Elementals

La tècnica – Conceptuals

- Dinàmica.

La interpretació – Procedimentals

- Utilització de la 1a, 2a, 3a, 4a i 5a posicions i els seus corresponents enllaços.

- Dinàmiques senzilles aplicades a exercicis metodològics i obres d'iniciació.
 - Estudi del nom de les notes en clau de Fa (4a línia), coincidint amb les primeres cinc posicions.
-

3r curs d'Ensenyances Elementals

La tècnica – Conceptuals

- La memòria.
- La interpretació en grup.
- El transpositor.
- La lectura a primera vista.

La interpretació – Procedimentals

- Pràctica de la flexibilitat amb resolució d'articulacions senzilles en forma picada, lligada i picat-lligat.
 - Utilització de les 7 posicions i els seus corresponents enllaços.
 - Ús del transpositor en 1a i 2a posicions (Do, Si natural).
 - Exercicis d'escala amb fins a dues alteracions i una octava de distància.
 - Interpretació de petits fragments d'obres de memòria.
 - Exercicis d'interpretació a duo, trio o quartet sobre obres elementals d'iniciació.
 - Exercicis progressius de lectura a vista.
-

4t curs d'Ensenyances Elementals

La tècnica – Conceptuals

- La clau de Do en 4a línia.
- La interpretació.

La interpretació – Procedimentals

- Exercicis de vibració de llavis sobre exercicis senzills de flexibilitat.
- Estudi del nom de les notes en clau de Fa i en clau de Do (4a línia), en totes les posicions, amb exercicis senzills de canvi de clau.
- Dinàmiques senzilles aplicades a exercicis metodològics i obres d'iniciació.
- Exercicis d'escala amb fins a tres alteracions i una octava de distància.
- Ampliació dels registres agut i greu.
- Desenvolupament de la precisió rítmica i de l'afinació en estudis i obres proposades.

Continguts actitudinals (comuns a tots els cursos)

Donada la importància dels valors musicals formatius que s'hi recullen, aquests continguts són comuns a tots els cursos:

Actituds actitudinals

- Valoració de la importància d'entendre la partitura amb tots els elements que la componen.
- Sensibilització sobre l'esforç necessari per arribar al domini de l'instrument.

- Valoració, amb esperit crític, del que s'estudia i s'aprén.
- Reconeixement de la importància de la interpretació realitzada, així com del grau de correcció tècnica i estilística.
- Reconeixement de la importància dels diferents estils musicals de les obres estudiades per a interpretar-les en conseqüència.
- Valoració de la importància de tocar en públic, desenvolupar l'autocontrol, dominar la memòria i potenciar la capacitat comunicativa.
- Presa de consciència de la importància d'assistir a concerts i audicions, tant com a oient com a intèrpret, per tal d'afavorir una formació íntegra com a músic.
- Presa de consciència de la cura que cal tindre en l'ús i maneig de l'instrument i de la resta de material d'estudi.
- Presa de consciència del respecte cap als altres membres de la comunitat educativa, integrant-se d'una manera correcta.
- Apreciació de la importància del coneixement del passat musical i dels tractats antics com a mitjà per a interpretar adequadament la literatura de cada instrument.

7. BIBLIOGRAFIA I REPERTORI ORIENTATIU

Els materials didàctics a utilitzar són els més progressius i, per tant, els que major incidència tindran tant en els aspectes tècnics com interpretatius de l'alumnat. La inclusió de recursos materials propis, com la creació d'arranjaments i adaptacions, enriqueix encara més la formació final de l'estudiant. *(Seqüenciat per trimestres en l'Annex)*

1r curs

Tècnica

- *Fisiologia de la respiració*, F. Perles (no editat).
 - *Brass School, Vol. 1*, J. Cerveró i altres. Ed. Bromera.
 - *Brass Players*, J. B. Gage. Ed. Irmoos Vitae (CD).
 - *Mètode de Trombó Tenor*, B. Slokar. Ed. Marc Reift.
 - *Trombone Warm-up Series* (àudio-vídeo).
 - *Mètode de Trombó*, E. Clarke. Ed. Carl Fisher.
 - *La Flexibilitat, Vol. II*, J. N. Esteve. Ed. Piles.
-

2n curs

Tècnica

- *Fisiologia de la respiració*, F. Perles (no editat).
- *Mètode de Trombó Tenor*, B. Slokar. Ed. Marc Reift.
- *Trombone Warm-up Series* (àudio-vídeo).
- *Mètode de Trombó*, E. Clarke. Ed. Carl Fisher.

Interpretació

- *Debut en Souplesse*, I. Demarle. Ed. A. Leduc.
- *50 Estudis Contemporanis Fàcils, Vol. I*, J. Naulais. Ed. Marc Reift.

Obres:

- *Pequeña Polka* (F. Perles).
- *Madame Pendulè* (P. Proust).

- *Les Secrets du Nil* (P. Proust).

3r curs

Tècnica

- *El superpoder pulmonar i control de la respiració*, A. Sandy Adam.
- *Mètode de Trombó Tenor*, B. Slokar. Ed. Marc Reift.
- *Audio-Video Warm-ups*, N. Ferro.
- *Trombone Warm-up Series* (àudio-vídeo).
- *50 Estudis Contemporanis Fàcils, Vol. II*, J. Naulais. Ed. Marc Reift.
- *La Flexibilitat, Vol. III*, Esteve. Ed. Piles.
- *40 Estudis Progressius*, S. Henrig.
- *Les Escales, Vol. I*, B. Slokar. Ed. Marc Reift.
- *46 Estudis Suplementaris*, R. Endressen.

Obres:

- *Poème* (R. Clérisse).
- *Thème de Concours* (R. Clérisse).
- *Romança sense paraules* (M. Badia).

4t curs

Tècnica

- *El superpoder pulmonar i control de la respiració*, A. Sandy Adam.
- *46 Estudis Suplementaris*, R. Endressen.

- *Audio-Video Warm-ups*, N. Ferro.
- *Trombone Warm-up Series* (àudio-vídeo).
- *40 Estudis Progressius per a Trombó*, S. Henrig.
- *La Flexibilitat*, Vol. IV, Esteve. Ed. Piles.
- *Iniciació a la Clau de Do en 4a línia*, F. Perles (no editat).
- *Les Escales*, Vol. I, B. Slokar. Ed. Marc Reift.

Obres:

- *Sonata núm. 1* (Galliard).
- *Fantasia* (M. Badia).
- *Sonata en Re major* (A. Caldara).
- *Hasse Suite* (J. A. Hasse).
- *Sonatina de Mozart* (J. Ernest).
- *Sonata en La menor* (Marcello).

8. CRITERIS D'AVALUACIÓ DELS INSTRUMENTS EN LES ENSENYANCES ELEMENTALS

L'avaluació és un instrument d'anàlisi i observació que permet recollir i analitzar informació sobre el procés formatiu de l'alumne. Mitjançant aquesta, s'obté informació sobre el grau d'assoliment dels objectius. Els criteris d'avaluació per als instruments en les ensenyances elementals són els següents (recollits en el Decret 159/2007):

1. Interpretar amb fluïdesa fragments d'obres musicals a primera vista.

2. Interpretar fragments musicals emprant la mesura, afinació, articulació i fraseig adequats.
3. Interpretar obres de diferents estils.
4. Interpretar en públic, com a solista i de memòria, fragments i obres representatives del seu nivell.
5. Interpretar fragments, estudis i obres d'acord amb la visió dels continguts exposats pel professor.
6. Crear improvisacions en l'àmbit rítmic i tonal assenyalat.
7. Actuar com a membre d'un grup i ajustar la seua actuació a la dels altres instruments.
8. Demostrar capacitat per a tocar o cantar la pròpia veu alhora que s'acobla amb la dels altres.
9. Reconèixer els trets característics de les obres escoltades en les audicions.
10. Demostrar seguretat i precisió en l'ús de la terminologia adequada per a comunicar judicis personals sobre les obres estudiades.
11. Mostrar en els estudis i obres la capacitat de progrés individual.

8.1. CRITERIS D'AVUACIÓ DE L'ASSIGNATURA DE TROMBÓ DE VARES

El progrés tècnic i interpretatiu de l'alumne —incloent-hi aspectes com la respiració, l'atac i l'execució— s'avalua de manera contínua durant el curs, tenint en compte les seues capacitats físiques i qualitatives. El desenvolupament individual i el grau de domini assolit determinen el nivell d'assoliment dels criteris establerts.

Criteris específics:

- **Treball de la respiració i control de la columna d'aire.**

Es valorarà fins a quin punt l'alumne:

- Utilitza la respiració diafragmàtica per a obtenir una bona qualitat sonora.
- És conscient de la seua importància en la interpretació.
- Adquireix consciència d'una postura corporal adequada que permeti una correcta col·locació de l'instrument i facilite la respiració.

- **Mostra una dinàmica d'estudi seriosa, ordenada i constant.**

Es valorarà si:

- Treballa els estudis indicats, aplicant les observacions del professor.
- Mostra interès i constància en la preparació de les obres i estudis.
- Domina el manteniment i conservació de l'instrument, especialment la vara i el transpositor.

- **Aplica adequadament els aspectes tècnics i musicals en l'execució.**

Es valorarà si:

- Realitza una lectura solfística i instrumental correcta.
- Supera dificultats rítmiques i dinàmiques.
- Ajusta la velocitat segons les indicacions metròniques.

- **Utilització correcta de les possibilitats sonores de l'instrument.**

Es valorarà si:

- Coneix les diferents possibilitats i posicions del trombó.
- Mostra agilitat i velocitat en els exercicis de flexibilitat.
- Controla l'afinació i els enllaços entre posicions.

- **Lectura a primera vista.**

Es valorarà la fluïdesa i comprensió en fragments de dificultat progressiva.

- **Memorització i interpretació.**

Es valorarà la concentració i l'aplicació de tècniques de memòria en petits fragments del repertori.

- **Coneixement de les claus de Fa i Do (4a línia).**

Es valorarà la fluïdesa en la lectura de petits fragments amb canvis de clau.

- **Domini d'escala.**

Es valorarà si controla l'afinació, aplica correctament les armadures i ajusta les posicions segons siga necessari.

- **Emissió i articulació.**

Es valorarà si resol l'atac simple i és capaç d'emetre el lligat sobre posicions fixes o oposades.

- **Participació en audicions del Departament.**

Es valorarà la seua actuació en públic, la postura escènica i el grau de concentració durant la interpretació.

9. PROCEDIMENTS D'AVUACIÓ

Segons el moment en què es realitza:

1. Avaluació inicial o diagnòstica:

Al començament del curs, per a conèixer el nivell de partida de l'alumne i adaptar la metodologia i recursos a les seues necessitats.

2. Avaluació contínua:

Durant tot el procés d'ensenyament-aprenentatge. Permet detectar dificultats i aplicar estratègies de millora.

3. Avaluació final:

En concloure el curs, valora els resultats i el progrés personal segons les capacitats i l'esforç de cada alumne.

Segons qui avalua:

- **Autoavaluació:** fomenta l'autocrítica i la reflexió sobre el propi aprenentatge.
 - **Coevaluació:** valoració conjunta entre companys dins del grup, seguint criteris establerts.
 - **Avaluació col·legiada:** realitzada pel conjunt de professors que imparteixen classe al mateix alumne, per a coordinar estratègies i criteris comuns.
 - **Heteroavaluació:** la realitza el professor sobre l'alumne, valorant el rendiment, l'actitud i el progrés.
-

10. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

Per a analitzar adequadament el procés d'aprenentatge, cal disposar de registres documentals.

Els instruments utilitzats seran:

- **Agenda virtual de l'alumne:** registre setmanal del treball a casa, observacions i valoració de la sessió.
- **Rúbrica:** eina d'orientació i avaluació que permet establir criteris consensuats entre alumne i professor.
- **Prova oberta (audicions):** actuacions individuals o de grup, avaluades conjuntament amb el docent.
Es recomana la gravació d'àudio o vídeo per a un anàlisi més detallat.
- **Informe d'avaluació inicial:** valoració general de les capacitats, expectatives i interès de l'alumne a l'inici de curs.

11. CRITERIS DE PROMOCIÓ I PERMANÈNCIA

- L'alumnat promocionarà de curs quan haja superat totes les assignatures o tinga com a màxim una pendent.
- Si la pendent és d'una assignatura instrumental, la recuperació es farà en la classe del curs següent.
- No es podrà qualificar l'assignatura motiu de promoció sense haver aprovat la pendent.
- L'alumnat amb tres o més assignatures suspeses al final del quart curs repetirà el curs complet.
- El límit de permanència en les ensenyances elementals serà de **cinc anys**, i no es podrà repetir més de dos anys el mateix curs.

12. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Les qualificacions s'expressaran així:

- **Insuficient:** 1, 2, 3 o 4
- **Suficient:** 5
- **Bé:** 6
- **Notable:** 7 o 8
- **Excel·lent (Sobresalient):** 9 o 10

La nota final respondrà a la ponderació de les competències treballades.

Ponderació segons la rúbrica

PROCÉS D'APRENTATGE — 25% de la nota	
• Estudi setmanal a casa • Interés per l'assignatura • Actitud a classe • Assistència • Corregeix les observacions, entén els conceptes	0,5 0.5 0.5 0.5 0.5
ASPECTES TÈCNICS — 25% de la nota	
• Respiració i so • Flexibilitat • Emissió i articulació • Registre i resistència • Estudi de les escales	0.5 0.5 0.5 0.5 0.5
ESTUDIS MELÒDICS — 25% de la nota	
• Treballa els continguts marcats • Aconsegueix superar les dificultats tècniques • Agògica i dinàmica • Afinació • Lectura solfística i instrumentaln	0.5 0.5 0.5 0.5 0.5
INTERPRETACIÓ 25% de la nota	
• Audició	1

• Repertori • Aplicació de la tècnica a la interpretació	1 0.5
---	--------------

13. LA RECUPERACIÓ

Els alumnes amb assignatures pendents podran recuperar-les de la manera següent:

- Si promocionen amb alguna assignatura instrumental pendent, la recuperaran assistint a la classe corresponent del curs en què estiguen matriculats.
- El professor/a, mitjançant l'avaluació contínua, determinarà el moment en què l'alumne supera el curs pendent.

14. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS

Les activitats complementàries i extraescolars aniran encaminades a fomentar el companyerisme, donat el caràcter individual de la resta de classes.

L'objectiu serà posar en pràctica tots els coneixements adquirits a l'aula, davant d'un auditori.

Audicions:

Es realitzaran dues audicions trimestrals durant el curs. En elles actuaran tots els alumnes.

D'aquestes dues audicions, almenys una serà amb acompanyament de piano. L'altra estarà formada per grups en els quals també podran participar alumnes d'altres assignatures.

També es podran programar audicions d'aula per als alumnes que preparen la prova d'accés i per a tot l'alumnat de trombó en general.

Assistència a concerts i visites:

Es sol·licitarà l'assistència a un concert, escollit preferentment per la idoneïtat del seu repertori, que estiga dins de la programació del Palau Altea.

Festa de fi de curs:

Activitats propícies per a fomentar la convivència i crear un clima de bon ambient entre els membres implicats en el procés d'ensenyament-aprenentatge (alumnes, professors i pares).

Activitats conjuntes amb altres departaments:

Els alumnes de trombó participaran en actes i esdeveniments organitzats pel centre i recollits en la programació cultural, que al seu torn forma part de la programació general anual del centre.

Citem a continuació, de forma general, alguns d'ells:

- Participació esporàdica dels alumnes en algun concert de la programació cultural de *La Ruta de les Ermites*.
- Participació en activitats artístiques i en el concert de graduació de fi de curs.
- Els alumnes de trombó també estan a disposició del centre per a col·laboracions extraordinàries organitzades pels professors de música de cambra o d'orquestra.
- **Trobada de trombons:** Activitat destacada que es realitza anualment, amb l'objectiu de compartir aspectes tècnics i interpretatius, així com jornades de convivència entre alumnes i professors dels conservatoris de la Comunitat Valenciana.

15. TUTORIES

L'acció tutorial es basa en el **Pla d'Acció Tutorial (PAT)** del Conservatori Professional d'Altea.

És fonamental mantindre una comunicació fluida amb els alumnes i les seues famílies, per tal d'assegurar un intercanvi d'informació que afavorisca el procés d'aprenentatge.

Amb l'objectiu que les tutories es desenvolupen de manera eficaç, es tindran en compte els següents punts:

- A l'inici del curs es realitzarà una presentació als pares per a explicar el pla de treball i facilitar-los informació general del centre, essencial per a la seua col·laboració en l'educació dels fills.
- Es convocarà una tutoria per trimestre, coincidint amb l'entrega de butlletins.
- Cada alumne serà tractat de forma individual, no com a part d'un grup.
- La labor tutorial tindrà un enfocament orientador: acadèmic, professional, administratiu i legal.
- El professor-tutor coordinarà les sessions d'avaluació amb la resta de docents de l'alumne, garantint que aquestes no es limiten a la lectura de mitjanes numèriques.
- El tutor actuarà com a enllaç entre les famílies i el professorat, facilitant reunions amb professors d'assignatures no instrumentals si els pares desitgen una atenció més personalitzada.
- En la reunió inicial s'informarà de l'horari de tutoria i del procediment per a sol·licitar entrevistes individuals.

- Al final de cada trimestre es lliuraran a les famílies els resultats de les avaluacions.
- S'orientarà els alumnes en l'elecció de cursos d'especialització i *masterclasses*, analitzant amb ells les opcions més adequades.
- S'informarà sobre les possibles eixides professionals, tenint en compte les capacitats i recursos individuals de cada alumne.
- S'assessorarà sobre les assignatures optatives disponibles, recomanant les més adequades segons l'itinerari formatiu de l'alumne.
- Els impresos per a sol·licitar tutories o entrevistes amb pares estaran disponibles en Secretaria.

SEQÜENCIACIÓ TRIMESTRAL DELS CONTINGUTS PER CURSOS (Annex)

16. INTRODUCCIÓ – ENSENYANCES PROFESSIONALS

Les ensenyances professionals comprenen sis cursos, en els quals l'alumne desenvolupa la tècnica bàsica de l'instrument fins a aconseguir-ne el domini total. Així podrà expressar la seua personalitat i emocions a través de la música, potenciant la sensibilitat artística. Durant aquest procés, l'estudiant perfecciona els objectius adquirits en el grau elemental, assolint llibertat tècnica i expressiva.

17. OBJECTIUS GENERALS DE LES ENSENYANCES PROFESSIONALS DE MÚSICA

Segons el **Decret 158/2007 del Govern Valencià**, les ensenyances professionals de música tenen com a objectiu el desenvolupament integral de l'alumnat com a intèrpret, creador i oient. Aquest procés de formació s'orienta a la maduresa tècnica i artística, així com a la integració d'aquests coneixements en la societat i en l'àmbit cultural.

Els **objectius generals** són:

- a) Aprofundir en el coneixement i la pràctica de la música com a mitjà d'expressió artística i comunicació cultural.
- b) Desenvolupar la capacitat d'interpretar amb domini tècnic, expressió i sensibilitat.
- c) Conèixer i aplicar els recursos propis de la lectura, l'audició i l'anàlisi de les obres musicals.
- d) Participar en activitats d'interpretació col·lectiva amb responsabilitat i esperit de col·laboració.
- e) Desenvolupar hàbits d'estudi autònom, constància i disciplina personal.
- f) Conèixer la història i evolució de la música, així com les seues manifestacions més representatives.
- g) Comprendre i respectar la diversitat cultural a través del coneixement de diferents estils

i tradicions musicals.

h) Desenvolupar la capacitat de comunicació i empatia artística amb el públic i altres intèrprets.

i) Afavorir l'esperit crític i la sensibilitat estètica mitjançant l'anàlisi de les obres musicals.

j) Potenciar la creativitat com a part essencial del desenvolupament personal i musical.

17.1. OBJECTIUS ESPECÍFICS DE LES ENSENYANCES PROFESSIONALS DE TROMBÓ DE VARES

Els objectius específics d'aquesta especialitat són:

1. Consolidar una correcta posició corporal i una respiració adequada que permeti el control total del flux d'aire.
2. Dominar les tècniques d'embocadura, articulació, flexibilitat, afinació i so, aplicant-les amb autonomia i consciència artística.
3. Desenvolupar la resistència i el control dinàmic necessaris per a interpretar obres de major exigència tècnica i expressiva.
4. Conèixer i aplicar amb seguretat les diferents claus utilitzades en el trombó (Fa, Do i Sol).
5. Ampliar progressivament el registre de l'instrument, tant en l'àmbit agut com greu.
6. Adquirir coneixements de transposició, adaptació i lectura a primera vista d'obres de dificultat mitjana i avançada.
7. Utilitzar amb precisió les posicions i enllaços entre elles, garantint la flexibilitat i la correcció tècnica.

8. Desenvolupar la capacitat per a tocar en agrupacions diverses (duet, trio, quartet, grups de cambra, banda i orquestra).
9. Ampliar el repertori, incloent-hi obres representatives de diferents períodes històrics i estils.
10. Aplicar coneixements de teoria, harmonia i anàlisi musical a la interpretació instrumental.
11. Desenvolupar la capacitat de concentració i autocontrol necessaris per a actuar davant del públic.
12. Cultivar una actitud respectuosa i col·laboradora amb els altres músics i amb el professorat.
13. Conèixer els principals tractats i escoles del trombó, així com les tendències actuals d'interpretació.
14. Saber cuidar, mantindre i conservar correctament l'instrument.

17.2. OBJECTIUS PER A LES ENSENYANCES PROFESSIONALS DE TROMBÓ DE VARES

Atés que la tasca educativa que ha de desenvolupar un professional de l'educació es posa de manifest en la seua contribució a l'assoliment dels objectius generals, específics i d'etapa, hi ha una labor en la qual l'educador ha de traçar unes metes concretes cap a les quals avança l'alumnat.

Per això, l'ensenyament professional del **trombó de vares** s'orientarà a l'assoliment de les següents capacitats en els alumnes:

1. Dominar en el seu conjunt la tècnica i les possibilitats sonores i expressives de l'instrument.
2. Utilitzar amb una autonomia progressivament major els coneixements musicals per a resoldre qüestions relacionades amb la interpretació: digitació, articulació, fraseig, etc.
3. Interpretar un repertori que incloga obres representatives de les diverses èpoques i estils, amb una dificultat adequada a aquest nivell.
4. Practicar la música de conjunt, en formacions cambrístiques de diversa configuració i assumint papers de solista amb orquestra en obres de dificultat mitjana, desenvolupant així el sentit de la interdependència dels respectius rols.
5. Interpretar un repertori bàsic amb instruments afins com el trombó alt o el trombó baix.
6. Adquirir i aplicar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.
7. Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar, de manera progressiva, els coneixements musicals per a la improvisació amb l'instrument.
8. Conèixer les diverses convencions interpretatives vigents en diferents períodes de la història de la música instrumental, especialment les referides a l'escriptura rítmica o a l'ornamentació.

18. CONTINGUTS DE LES ENSENYANCES PROFESSIONALS DE TROMBÓ DE MÚSICA EN LES ESPECIALITATS DE VENT METALL

Els continguts són els instruments que utilitzarem per aconseguir el desenvolupament de les capacitats de l'alumnat. En l'Educació Artística aquests continguts estaran presents durant tota la formació musical. Per això, l'elecció de mètodes pedagògics i d'un repertori adequat a l'edat i a l'instrument és essencial per al correcte desenvolupament de les ensenyances musicals:

SEQÜENCIACIÓ DELS CONTINGUTS PER CURSOS

1er. CURS

LA TÈCNICA CONCEPTUALS

- Desenvolupament dels hàbits d'estudi. Autonomia en l'estudi i interpretació.
- Pràctica d'exercicis de respiració, vibració de llavis i boquilla.
- Perfeccionament de les articulacions de staccato i legato.
- Desenvolupament de la velocitat de digitació amb diferents articulacions a velocitats que no excedeixin Negra = 54-60 en staccato, i Negra = 72 en legato.
- Pràctica d'escales, arpegis i intervals fins a 4 alteracions, a velocitat de Negra = 54-60 per a les escales i Negra = 54 per als arpegis i intervals de 3a.
- Entrenament permanent per a la millora progressiva de la memorització en petits fragments d'almenys 16 compassos de 4 per 4.
- Pràctica de la lectura a primera vista de textos on la figuració no supere la semicorxera i a velocitat de Negra = 60, que permeti el desenvolupament de la capacitat musical i tècnica.
- Consolidació d'estratègies d'aprenentatge i hàbits correctes d'estudi, estimulants la concentració, el sentit de l'autocrítica i la disciplina en el treball.

LA INTERPRETACIÓ PROCEDIMENTALS

- Treball dels elements que intervenen en el fraseig musical: línia, respiració i expressió, adequant-los almenys als estils Barroc i Clàssic (transcripcions), amb especial atenció al seu estudi en tempos lents.
- Pràctica d'obres i estudis que afavoreixin el desenvolupament conjunt de la capacitat musical i tècnica.
- Interpretació d'obres pertanyents a diferents èpoques i estils, almenys als estils Barroc i Clàssic (transcripcions), d'acord amb les diferents convencions interpretatives.
- Audicions de fragments i obres representatives de diferents èpoques i estils, com a mitjà per desenvolupar la sensibilitat auditiva i l'esperit crític.
- Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions.
- Ús de mitjans audiovisuals i informàtics per afavorir la comprensió del repertori estudiat.
- Interpretació de memòria de textos musicals que no excedeixin 5 pentagrames.
- Interpretació en públic del repertori estudiat com a mitjà per desenvolupar un major autocontrol i domini de l'espai escènic.

2º CURS

LA TÈCNICA CONCEPTUALS

- Desenvolupament dels hàbits d'estudi. Autonomia en l'estudi i interpretació.
- Pràctica d'exercicis de respiració, vibració de llavis i boquilla.
- Perfeccionament de les articulacions de staccato i legato, i pràctica i perfeccionament del doble picat en grups de 4 i 2 articulacions per nota a velocitat de Negra = 92 i en semicorxeres.
- Desenvolupament de la velocitat de digitació amb diferents articulacions a velocitats que no excedeixin Negra = 60-72 en staccato, i Negra = 80 en legato.
- Pràctica d'escales, arpegis i intervals fins a 5 alteracions, a velocitat de Negra = 60-72 per a les escales i Negra = 60 per als arpegis i intervals de 3a.

- Estudi del registre agut i greu amb especial atenció al so, afinació, timbre i digitació a velocitats que no excedeixin Negra = 80-92.
- Entrenament permanent per a la millora progressiva de la memorització en fragments d'almenys 24 compassos de 4 per 4.
- Pràctica de la lectura a primera vista de textos on la figuració no supere la semicorxera i a velocitat de Negra = 66, que permeti el desenvolupament de la capacitat musical i tècnica.
- Consolidació d'estratègies d'aprenentatge i hàbits correctes d'estudi, estimulant la concentració, el sentit de l'autocrítica i la disciplina en el treball.

LA INTERPRETACIÓ PROCEDIMENTALS

- Treball dels elements que intervenen en el fraseig musical: línia, respiració i expressió, adequant-los almenys als estils Barroc i Clàssic (transcripcions), amb especial atenció al seu estudi en tempos lents.
- Pràctica d'obres i estudis que afavoreixin el desenvolupament conjunt de la capacitat musical i tècnica.
- Interpretació d'obres pertanyents a diferents èpoques i estils, almenys als estils Barroc i Clàssic (transcripcions), d'acord amb les diferents convencions interpretatives.
- Audicions de fragments i obres representatives de diferents èpoques i estils, com a mitjà per desenvolupar la sensibilitat auditiva i l'esperit crític.
- Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions.
- Ús de mitjans audiovisuals i informàtics per afavorir la comprensió del repertori estudiat.
- Estudi fonogràfic i bibliogràfic del repertori treballat a l'aula.
- Interpretació de memòria de textos musicals que no excedeixin 6 pentagrames.
- Interpretació en públic del repertori estudiat com a mitjà per desenvolupar un major autocontrol i domini de l'espai escènic.

3er CURS

LA TÈCNICA CONCEPTUALS

- Desenvolupament dels hàbits d'estudi. Autonomia en l'estudi i interpretació.
- Pràctica d'exercicis de respiració, vibració de llavis i boquilla.
- Perfeccionament de les articulacions de staccato i legato, i pràctica i perfeccionament del doble picat en grups de 4 i 2 articulacions per nota a velocitat de Negra = 100, i de Negra = 60 realitzant una articulació per cada nota en semicorxeres.
- Desenvolupament de la velocitat de digitació amb diferents articulacions a velocitats que no excedeixin Negra = 72-80 en staccato, i Negra = 92 en legato.
- Pràctica d'escales, arpegis i intervals fins a 6 alteracions, a velocitat de Negra = 72-80 per a les escales i Negra = 72 per als arpegis i intervals de 3a.
- Estudi del registre agut i greu amb especial atenció al so, afinació, timbre i digitació a velocitats que no excedeixin Negra = 92-100.
- Pràctica i perfeccionament de l'ornamentació.
- Entrenament progressiu per a la memorització musical amb fragments de 32 compassos en compàs de 4/4.

LA INTERPRETACIÓ PROCEDIMENTALS

- Treball dels elements que intervenen en el fraseig musical: línia, respiració i expressió, adequant-los almenys als estils Barroc, Clàssic (transcripcions) i Romàntic, amb especial atenció al seu estudi en tempos lents.
- Pràctica d'obres i estudis que afavoreixin el desenvolupament conjunt de la capacitat musical i tècnica.
- Interpretació d'obres pertanyents a diferents èpoques i estils, almenys als estils Barroc, Clàssic (transcripcions) i Romàntic, d'acord amb les diferents convencions interpretatives.

- Audicions de fragments i obres representatives de diferents èpoques i estils, almenys dels estils Barroc, Clàssic i Romàntic, com a mitjà per desenvolupar la sensibilitat auditiva i l'esperit crític.
- Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions.
- Ús de mitjans audiovisuals i informàtics per afavorir la comprensió del repertori estudiat.
- Estudi fonogràfic i bibliogràfic del repertori treballat a l'aula.

4at. CURS

LA TÈCNICA CONCEPTUALS

- Desenvolupament dels hàbits d'estudi. Autonomia en l'estudi i interpretació.
- Pràctica d'exercicis de respiració, vibració de llavis i boquilla.
- Perfeccionament de les articulacions de staccato i legato, i pràctica i perfeccionament del doble picat en grups de 4 i 2 articulacions per nota a velocitat de Negra = 108, i de Negra = 66 realitzant una articulació per cada nota en semicorxeres.
- Desenvolupament de la velocitat de digitació amb diferents articulacions a velocitats que no excedeixin Negra = 80-92 en staccato, i Negra = 100 en legato.
- Pràctica d'escales, arpegis i intervals amb qualsevol alteració, a velocitat de Negra = 80-88 per a les escales i Negra = 80 per als arpegis i intervals de 3a.
- Estudi del registre agut i greu amb especial atenció al so, afinació, timbre i digitació a velocitats que no excedeixin Negra = 100-120.
- Perfeccionament de l'ornamentació, com trinos, semitrinos, qualsevol tipus de grupet, mordents i apoyatures.
- Entrenament permanent per a la millora progressiva de la memorització en fragments d'almenys 40 compassos de 4/4.

- Pràctica de la lectura a primera vista de textos on la figuració no supere la semicorxera i a velocitat de Negra = 80, que permeti el desenvolupament de la velocitat.

LA INTERPRETACIÓ PROCEDIMENTALS

- Treball dels elements que intervenen en el fraseig musical: línia, respiració i expressió, adequant-los almenys als estils Barroc, Clàssic (transcripcions), Romàntic, Impressionista i Expressionista, amb especial atenció al seu estudi en tempos lents.
- Pràctica d'obres i estudis que afavoreixin el desenvolupament conjunt de la capacitat musical i tècnica.
- Interpretació d'obres pertanyents a diferents èpoques i estils, almenys als estils Barroc, Clàssic (transcripcions), Romàntic, Impressionista i Expressionista, d'acord amb les diferents convencions interpretatives.
- Audicions de fragments i obres representatives, almenys dels estils Barroc, Clàssic, Romàntic, Impressionista i Expressionista, com a mitjà per desenvolupar la sensibilitat auditiva i l'esperit crític.
- Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions.
- Ús de mitjans audiovisuals i informàtics per afavorir la comprensió del repertori estudiat.
- Recerca d'informació sobre aspectes relacionats amb la història i el repertori de l'instrument i la seva família (trombó alt, baix, etc.).
- Estudi fonogràfic i bibliogràfic del repertori treballat a l'aula.
- Interpretació de memòria de textos musicals que no excedeixin 10 pentagrames.

5É CURS

LA TÈCNICA CONCEPTUALS

- Desenvolupament dels hàbits d'estudi. Autonomia en l'estudi i interpretació.
- Pràctica d'exercicis de respiració, vibració de llavis i boquilla.
- Perfeccionament de les articulacions de staccato i legato, i pràctica i perfeccionament del doble picat en grups de 4 i 2 articulacions per nota a velocitat de Negra = 112, i de Negra = 72 realitzant una articulació per cada nota en semicorxeres.
- Desenvolupament de la velocitat de digitació amb diferents articulacions a velocitats que no excedeixin Negra = 92-100 en staccato, i Negra = 108 en legato.
- Pràctica d'escapes, arpegis i intervals amb qualsevol alteració, a velocitat de Negra = 88-92 per a les escapes i Negra = 88 per als arpegis i intervals de 3a.
- Estudi del registre agut i greu amb especial atenció al so, afinació, timbre i digitació a velocitats que no excedeixin Negra = 112-132.
- Perfeccionament de l'ornamentació, com trinos.
- Entrenament permanent per a la millora progressiva de la memorització en fragments d'almenys 52 compassos de 4/4.
- Pràctica de la lectura a primera vista de textos on la figuració no supere la semicorxera i a velocitat de Negra = 92, que permeti el desenvolupament de la capacitat musical i tècnica.
- Consolidació d'estratègies d'aprenentatge i hàbits correctes d'estudi, estimulants la concentració, el sentit de l'autocrítica i la disciplina en el treball.
- Iniciació al Trombó Alt o Trombó Baix (o instruments afins com el bombardí), treballant tots els aspectes tècnics d'aquests, lectura de claus, posicions, etc.
- Potenciació de la personalitat com a element indispensable per a la interpretació.

LA INTERPRETACIÓ PROCEDIMENTALS

- Treball dels elements que intervenen en el fraseig musical: línia, respiració i expressió, adequant-los almenys als estils Barroc, Clàssic (transcripcions), Romàntic, Impressionista, Expressionista i Contemporani, amb especial atenció al seu estudi en tempos lents.

- Pràctica d'obres i estudis que afavoreixin el desenvolupament conjunt de la capacitat musical i tècnica.
- Interpretació d'obres pertanyents a diferents èpoques i estils, almenys als estils Barroc, Clàssic (transcripcions), Romàntic, Impressionista, Expressionista i Contemporani, d'acord amb les diferents convencions interpretatives.
- Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seves grafies i efectes.
- Audicions de fragments i obres representatives, almenys dels estils Barroc, Clàssic, Romàntic, Impressionista, Expressionista i Contemporani, com a mitjà per desenvolupar la sensibilitat auditiva i l'esperit crític.
- Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions.
- Ús de mitjans audiovisuals i informàtics per afavorir la comprensió del repertori estudiat.
- Recerca d'informació sobre aspectes relacionats amb la història i el repertori de l'instrument i la seva família (trombó alt, baix, etc.).
- Estudi fonogràfic i bibliogràfic del repertori treballat a l'aula.
- Interpretació de memòria de textos musicals que no excedeixin 12 pentagrames.
- Anàlisi dels elements formals del repertori per treballar el fraseig musical i els recursos expressius que permetin demostrar el grau de maduresa interpretativa.
- Estudi del repertori amb instruments afins (trombó alt, baix, etc.).
- Interpretació en públic del repertori estudiat com a mitjà per desenvolupar un major autocontrol i domini de l'espai escènic.

6É CURS

LA TÈCNICA CONCEPTUALS

- Desenvolupament dels hàbits d'estudi. Autonomia en l'estudi i interpretació.
- Pràctica d'exercicis de respiració, vibració de llavis i boquilla.

- Perfeccionament de les articulacions de staccato i legato, i pràctica i perfeccionament del doble picat en grups de 4 i 2 articulacions per nota a velocitat de Negra = 120, i de Negra = 80 realitzant una articulació per cada nota en semicorxeres.
- Desenvolupament de la velocitat de digitació amb diferents articulacions a velocitats que no excedeixin Negra = 100-120 en staccato, i Negra = 108 en legato.
- Pràctica d'escalles, arpegis i intervals amb qualsevol alteració, a velocitat de Negra = 92-100 per a les escales i Negra = 92 per als arpegis i intervals de 3a.
- Pràctica i perfeccionament del vibrato en figures que no excedeixin la negra, d'acord amb les exigències interpretatives almenys dels estils Barroc, Clàssic (transcripcions), Romàntic, Impressionista, Expressionista i Contemporani.
- Estudi del registre agut i greu amb especial atenció al so, afinació, timbre i digitació a velocitats que no excedeixin Negra = 120-144.
- Perfeccionament de l'ornamentació, com trinos, semitrinos, qualsevol tipus de grupet, mordents i apoyatures.
- Entrenament permanent per a la millora progressiva de la memorització en fragments d'almenys 60 compassos de 4/4.
- Pràctica de la lectura a primera vista de textos on la figuració no supere la semicorxera i a velocitat de Negra = 100, que permeti el desenvolupament de la capacitat musical i tècnica.
- Consolidació d'estratègies d'aprenentatge i hàbits correctes d'estudi, estimulants la concentració, el sentit de l'autocrítica i la disciplina en el treball.
- Estudi del repertori amb instruments afins (trombó alt, baix).

LA INTERPRETACIÓ PROCEDIMENTALS

- Treball dels elements que intervenen en el fraseig musical: línia, respiració i expressió, adequant-los almenys als estils Barroc, Clàssic (transcripcions), Romàntic, Impressionista i Expressionista, amb especial atenció al seu estudi en tempos lents.

- Pràctica d'obres i estudis que afavoreixin el desenvolupament conjunt de la capacitat musical i tècnica.
- Interpretació d'obres pertanyents a diferents èpoques i estils, almenys als estils Barroc, Clàssic (transcripcions), Romàntic, Impressionista i Expressionista, d'acord amb les diferents convencions interpretatives. Almenys una d'elles amb trombó alt o baix.
- Estudi del repertori solístic amb orquestra de diferents èpoques i estils.
- Iniciació a la interpretació de la música contemporània i al coneixement de les seves grafies i efectes.
- Audicions de fragments i obres representatives, almenys dels estils Barroc, Clàssic, Romàntic, Impressionista, Expressionista i Contemporani, com a mitjà per desenvolupar la sensibilitat auditiva i l'esperit crític.
- Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diferents versions.
- Ús de mitjans audiovisuals i informàtics per afavorir la comprensió del repertori estudiat.
- Recerca d'informació sobre aspectes relacionats amb la història i el repertori de l'instrument i la seva família (trombó alt, baix, etc.).
- Estudi fonogràfic i bibliogràfic del repertori treballat a l'aula.
- Interpretació de memòria de textos musicals que no excedeixin 16 pentagrames.
- Anàlisi dels elements formals del repertori per treballar el fraseig musical i els recursos expressius que permetin demostrar el grau de maduresa interpretativa.

Els continguts actitudinals són òbviament comuns a tots els cursos, dada la importància dels valors musicals de formació que contenen i que volem aconseguir amb l'alumnat. Són els següents:

- Valoració de la importància d'entendre la partitura amb tots els elements que la componen.

- Sensibilització sobre l'esforç necessari per arribar al domini de l'instrument.
- Valoració, amb esperit crític, del que s'estudia i s'aprèn.
- Reconeixement de la importància de la interpretació que es realitza, així com del grau de correcció tècnica i estilística.
- Reconeixement de la importància dels diferents estils musicals de les obres que s'estudien per interpretar en conseqüència.
- Valoració de la importància de tocar en públic, desenvolupar l'autocontrol, dominar la memòria i potenciar la capacitat comunicativa.
- Toma de consciència de la importància d'assistir a concerts i audicions, tant com a oient com a intèrpret, per afavorir una formació íntegra com a músic.
- Toma de consciència del cura que cal tenir en l'ús i maneig de l'instrument i de la resta de material que conforma les eines d'estudi.
- Toma de consciència del respecte cap als altres integrants de la comunitat educativa, integrant-se de manera correcta.
- Apreciació de la importància del coneixement del passat musical i dels tractats antics com a mitjà per interpretar adequadament la literatura de cada instrument.

19. BIBLIOGRAFIA ORIENTATIVA PER A LES ENSENYANCES PROFESSIONALS DE TROMBÓ DE VARES.

Els **materials didàctics** a utilitzar són els més progressius i, per tant, aquells que han de tindre una major incidència tant en els aspectes tècnics com en els d'interpretació de l'alumnat.

La inclusió de **recursos materials propis**, com ara la creació d'arranjaments i adaptacions, enriqueix encara més la formació final dels alumnes.

TÈCNICA

El superpoder pulmonar i control de la respiració (A. Sandy Adam)

Debut en Souplesse. Y. Demarle. Ed. A. Leduc

La Flexibilitat, Vol. 4. N. Esteve. Ed. Piles

Warm-up Exercises. N. Ferro

Trombone Warm Up Series (àudio-vídeo)

INTERPRETACIÓ

30 Recreacions en forma d'estudi. G. chaureau. Ed. A. Leduc

40 Estudis Progressius. S. Henrig. Ed. Carl Fischer

Selecció d'Estudis per a Trombó, Vol. 1. Makovecz. Ed. Musica Budapest

Études variées sur la souplesse et le legato, Vol. 3. J. Naulais. Ed. G. Billaudot

Enllaçament d'Escales i Arpegis. A. Soriano. Ed. Rivera Editors

Obres:

- *Simfonia* (Pergolesi)
- *Choral Varié* (R. Boutry)
- *Sonata núm. 1* (Galliard)
- *Suite de Danses* (M. Frank)

TÈCNICA

- **El superpoder pulmonar i control de la respiració** (A. Sandy Adam)
- **Buzz Slokar** (guia d'àudio)
- **Études variées sur la souplesse et le legato**, Vol. 3. J. Naulais. Ed. Gérard Billaudot
- **Warm-up Exercises**. N. Ferro

- **30 Recreacions en forma d'estudi** (G. Pichaureau)
- **La Flexibilitat.** B. Slokar. Ed. M. Reift
- **31 Estudis Brillants** (Bleger)
- **Estudi del doble picat** (B. Slokar)
- **36 Studies for Trombone with F attachment.** O. Blume. Ed. C. Fischer
- **Enllaçament d'Escales i Arpegis.** A. Soriano. Ed. Rivera Editors

INTERPRETACIÓ

Selecció d'Estudis per a Trombó, Vol. 1. Makovecz. Ed. Musica Budapest

Obres:

- *Sonata en La m* (B. Marcello)
- *Sonata en Fa m* (B. Marcello)
- *Concertpiece* (H. Büsner)
- *Concertino* (E. Sachse)
- *Introducció, tema i variacions* (G. Tibor)
- *Concert* (N. Rimski-Kórsakov)
- *Ària i Polonesa* (A. Jørgensen)

3r CURS EE.PP

TÈCNICA

- **El superpoder pulmonar i control de la respiració** (A. Sandy Adam)

- **Buzz Slokar** (guia d'àudio)
- **Études variées sur la souplesse et le legato**, Vol. 3. J. Naulais. Ed. Gérard Billaudot
- **Warm-up Exercises**. N. Ferro
- **30 Recreacions en forma d'estudi** (G. Pichaureau)
- **La Flexibilitat**. B. Slokar. Ed. M. Reift
- **31 Estudis Brillants** (Bleger)
- **Estudi del triple picat** (B. Slokar)
- **36 Studies for Trombone with F attachment**. O. Blume. Ed. C. Fischer
- **Enllaçament d'Escales i Arpegis**. A. Soriano. Ed. Rivera Editors

INTERPRETACIÓ

Selecció d'Estudis per a Trombó, Vol. 1. Makovecz. Ed. Musica Budapest

Obres:

- *Allegro i Andante* (J. Barat)
- *Cavatina* (C. Saint-Saëns)
- *Sonata núm. 3* (G. F. Händel)
- *Romance* (A. Jørgensen)
- *Sonata núm. 1* (A. Vivaldi)
- *Valsa i Ària núm. 6* (S. Alschausky)

4t CURS EE.PP

TÈCNICA

- **El superpoder pulmonar i control de la respiració** (A. Sandy Adam)

- **Études variées sur la souplesse et le legato**, Vol. 3. J. Naulais. Ed. Gérard Billaudot
- **Exercicis tècnics diaris de so i afinació**, Vol. 1. R. Casero. Ed. Piles
- **10 Capritxos**. M. Bleger. Ed. A. Leduc
- **The Buzzing Book** (J. Thompson). Ed. Bim
- **31 Estudis Brillants** (Bleger)
- **La Flexibilitat**, Vol. I. M. Badia. Ed. Boileau
- **36 Studies for Trombone with F attachment**. O. Blume. Ed. C. Fischer
- **Enllaçament d'Escales i Arpegis**. A. Soriano. Ed. Rivera Editors
- **Escales memoritzades**

INTERPRETACIÓ

Selecció d'Estudis per a Trombó, Vol. 1. Makovecz. Ed. Musica Budapest

30 Recreacions en forma d'estudi (G. Pichaureau). Ed. A. Leduc

Obres:

- *Homenatge a Bach* (E. Bozza)
 - *Pièce en Si^b menor* (G. Ropartz)
 - *Romança* (C. M. Weber)
 - *Solo de Concours* (P. de la Nux)
 - *Valsa i Ària núm. 5*
-

TÈCNICA

- **El superpoder pulmonar i control de la respiració** (A. Sandy Adam)
 - **10 Capritxos**. M. Bleger. Ed. A. Leduc
 - **The Buzzing Book** (J. Thompson). Ed. Bim
 - **Exercicis tècnics diaris de so i afinació**, Vol. 1. R. Casero. Ed. Piles
 - **La Flexibilitat**, Vol. 1. M. Badia. Ed. Boileau
 - **Orchestel – Probespiel Posaune**. A. Rosin. Ed. C. F. Peters
 - **36 Studies for Trombone with F attachment**. O. Blume. Ed. C. Fischer
 - **Escales memoritzades**
-

INTERPRETACIÓ

- **Selecció d'Estudis per a Trombó**, Vol. 1. Makovecz. Ed. Musica Budapest
- **24 Legato Studies – Vocalises**. M. Bordogni. Ed. I.M. Company
- **Iniciació al Trombó Alt**

Obres:

- *Morceau Symphonique* (A. Guilmant)
- *Concertino* (E. Larsson)
- *Sonata "Vox Gabrielli"* (S. Šulek)
- *Concert núm. 1* (Blazhevich)
- *Sonatina* (K. Serocki)
- *Concert* (Grafé)

- **Trombó Alt: *Concerto*** (Wagenseil)
-

6é CURS EE.PP

TÈCNICA

- **El superpoder pulmonar i control de la respiració** (A. Sandy Adam)
 - **The Buzzing Book** (J. Thompson). Ed. Bim
 - **La Flexibilitat**, Vol. 2. M. Badia. Ed. Boileau
 - **Advanced Lip Flexibilities**, Vols. 1, 2 i 3. C. Colin. Ed. C. Colin
 - **36 Studies for Trombone with F attachment**. O. Blume. Ed. C. Fischer
 - **Escales memoritzades**
-

INTERPRETACIÓ

- **Estudis característics**. Arban / J. Alessi. Ed. Encore Music
- **24 Legato Studies – Vocalises**. M. Bordogni. Ed. I.M. Company
- **10 Capritxos**. M. Bleger. Ed. A. Leduc
- **Estudis per a Trombó Alt**
- **Orchestel – Probespiel Posaune**. A. Rosin. Ed. C. F. Peters

Obres:

- *Concertino* (F. David)
- *Ballade* (E. Bozza)
- *Fantasia* (F. Stojowski)
- *Concertino d'hivern* (D. Milhaud)

- **Trombó Alt:** *Concerto* (T. Albinoni)

20. CRITERIS D'AVALUACIÓ DELS INSTRUMENTS EN LES ENSENYANCES PROFESSIONALS

L'avaluació és un instrument d'anàlisi i observació per a recollir informació i analitzar-la sobre el procés formatiu de l'alumne. A través d'ella obtenim informació sobre el grau d'assoliment dels objectius.

Els criteris d'avaluació per als instruments en les ensenyances professionals són els següents, recollits en el **Decret 158/2007**.

1. Utilitzar l'esforç muscular, la respiració i la relaxació adequats a les exigències de l'execució instrumental.

Amb aquest criteri es pretén avaluar el domini de la coordinació motriu i l'equilibri entre els esforços musculars indispensables que requereix l'execució instrumental i el grau de relaxació necessari per a evitar tensions que conduïsquen a una pèrdua de control en l'execució.

2. Demostrar el domini en l'execució d'estudis i obres sense desvincular els aspectes tècnics dels musicals.

Aquest criteri avalua la capacitat d'interrelacionar els coneixements tècnics i teòrics necessaris per a aconseguir una interpretació adequada.

3. Demostrar sensibilitat auditiva en l'afinació i en l'ús de les possibilitats sonores de l'instrument.

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar el coneixement de les característiques i del funcionament mecànic de l'instrument i la utilització de les seues possibilitats.

4. Demostrar capacitat per a abordar individualment l'estudi de les obres de repertori.

Amb aquest criteri es pretén avaluar l'autonomia de l'alumnat i la seua competència per a emprendre l'estudi individualitzat i la resolució dels problemes que se li plantegen en l'estudi.

5. Demostrar solvència en la lectura a primera vista i capacitat progressiva en la improvisació sobre l'instrument.

Aquest criteri avalua la competència progressiva que adquirisca l'alumnat en la lectura a primera vista, així com la seua destresa per a abordar la improvisació en l'instrument aplicant els coneixements adquirits.

6. Interpretar obres de les distintes èpoques i estils com a solista i en grup.

Es tracta d'avaluar el coneixement que l'alumnat posseïx del repertori del seu instrument i de les seues obres més representatives, així com el grau de sensibilitat i imaginació per a aplicar els criteris estètics corresponents.

7. Interpretar de memòria obres del repertori solista d'acord amb els criteris de l'estil corresponent.

Mitjançant aquest criteri es valora el domini i la comprensió que l'alumnat posseïx de les obres, així com la seua capacitat de concentració sobre el resultat sonor de les mateixes.

8. Demostrar l'autonomia necessària per a abordar la interpretació dins dels marges de flexibilitat que permeta el text musical.

Aquest criteri avalua el concepte personal estilístic i la llibertat interpretativa dins del respecte al text.

9. Mostrar una autonomia progressivament major en la resolució de problemes tècnics i interpretatius.

Amb aquest criteri es vol comprovar el desenvolupament que l'alumnat ha assolit pel que fa als hàbits d'estudi i a la seua capacitat d'autocrítica.

10. Presentar en públic un programa adequat al seu nivell demostrant capacitat comunicativa i qualitat artística.

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar la capacitat d'autocontrol i el grau de maduresa de la seua personalitat artística.

20.1. CRITERIS D'AVALUACIÓ DE L'ASSIGNATURA DE TROMBÓ DE VALES EN LES ENSENYANCES PROFESSIONALS

El progrés tècnic i interpretatiu de l'alumne —incloent-hi la respiració, l'atac i l'execució— s'avalua de manera contínua durant tot el curs, adaptant-se a les seues capacitats físiques i qualitatives. El desenvolupament i l'habilitat de l'estudiant determinen el nivell de compliment dels criteris establits.

1. Adequar l'esforç muscular, la respiració i la relaxació a les exigències de l'execució instrumental.

Mitjançant aquest criteri es valorarà en quina mesura l'alumne o l'alumna:

- Adquireix els aspectes bàsics en la coordinació dels esforços musculars per a la posterior execució instrumental.
- Pren consciència d'una postura corporal adequada que permeta la correcta col·locació de l'instrument.
- Empra la respiració diafragmàtica necessària per a l'obtenció d'una bona qualitat sonora.

2. Aplicar apropiadament els aspectes tècnics i musicals en l'execució d'estudis i obres.

Mitjançant aquest criteri es valorarà en quina mesura l'alumne o l'alumna:

- Realitza una lectura instrumental de la partitura.
- Supera en l'execució xicotetes dificultats rítmiques i dinàmiques.
- Ajusta la velocitat a les diferents indicacions metronòmiques.

3. Posar de manifest la correcta utilització de les possibilitats sonores de l'instrument.

Mitjançant aquest criteri es valorarà en quina mesura l'alumne o l'alumna:

- Adquireix, a través de les indicacions del professor o professora, el coneixement de les diferents possibilitats sonores de l'instrument en la interpretació del repertori.
- Utilitza recursos que li permeten obtindre una qualitat sonora progressivament major.

4. Mostrar capacitat per a abordar l'estudi de les obres de repertori.

Mitjançant aquest criteri es valorarà en quina mesura l'alumne o l'alumna:

- Treballa la interpretació d'obres noves aplicant les indicacions del professor i progressa en la seua qualitat interpretativa.
- Mostra interès i constància en la preparació de les obres i estudis.

5. Interpretar obres dels diferents estils mostrant coherència entre l'execució i l'estètica de l'obra.

Mitjançant aquest criteri es valorarà en quina mesura l'alumne o l'alumna:

- Reconeix les característiques d'estil de les diferents obres que conformen el repertori i les transmet en la seua interpretació.

6. Llegir a primera vista textos adequats al seu nivell amb fluïdesa i comprensió.

Mitjançant aquest criteri es valorarà en quina mesura l'alumne o l'alumna:

- Toca a primera vista fragments de poca dificultat.

7. Memoritzar i interpretar fragments musicals del repertori.

Mitjançant aquest criteri es valorarà en quina mesura l'alumne o l'alumna:

- Aplica, segons les indicacions del professor, les tècniques de memorització en la interpretació sense partitura de xicotets fragments del repertori.
- Manté la concentració durant la interpretació de fragments musicals.

8. Adquirir l'autonomia necessària, a través de les indicacions del professor, per a abordar la interpretació dins dels marges de flexibilitat que permeti l'obra.

Mitjançant aquest criteri es valorarà en quina mesura l'alumne o l'alumna:

- S'implica en la interpretació de l'obra tenint en compte les seues característiques d'estil.

9. Mostrar un progrés de l'autonomia personal en la resolució de problemes tècnics i interpretatius.

Mitjançant aquest criteri es valorarà en quina mesura l'alumne o l'alumna:

- Incorpora en el seu procés d'aprenentatge les explicacions del professor o de la professora.
- Reconeix els resultats obtinguts després de la interpretació, assenyalant encerts i errors.
- Elabora un pla d'actuacions per a corregir les deficiències tècniques detectades en l'execució del repertori.
- Exercix el control sobre el ritme, la digitació, l'articulació i l'ornamentació.

10. Interpretar en públic, com a solista, obres del repertori demostrant capacitat comunicativa.

Mitjançant aquest criteri es valorarà en quina mesura l'alumne o l'alumna:

- Aplica els coneixements per a desenvolupar-se amb soltura en l'espai escènic, adapta els seus gestos i moviments a la interpretació musical i mostra una posició corporal correcta i adequada a l'instrument.
- Manté el grau de concentració necessari durant la interpretació de l'obra.

21. INSTRUMENTS D'AVUACIÓ

Parlar d'educació musical implica treballar en una disciplina que, de vegades, no deixa un reflex documental de l'aprenentatge. Per això, és fonamental disposar d'instruments d'avaluació que documenten el progrés de l'alumne.

L'observació sistemàtica de les seues actituds, organització, treball, estratègies davant de les dificultats i evolució tècnica i interpretativa es registrarà mitjançant:

- **Agenda virtual de l'alumne:** Registra el treball setmanal que ha de realitzar a casa, les observacions del professor o professora i la valoració de cada sessió. Permet fer un seguiment continu del progrés de l'alumne.
- **Rúbrica:** Eina d'orientació i avaluació de l'aprenentatge. Facilita que l'alumne conega els criteris d'avaluació, reflexione sobre el seu progrés i consensue objectius amb el professor, donant suport a la tutoria.
- **Prova oberta:** Audicions al llarg del curs en diversos rols (solista, música de cambra, etc.) per a mostrar el nivell assolit. Posteriorment, alumne i professor analitzen l'actuació per a valorar capacitats i planificar noves estratègies. Es recomana gravar àudio o vídeo per a una anàlisi més detallada.

- **Informe d'avaluació inicial:** Es realitza a l'inici del curs per a valorar les capacitats, expectatives i interessos de l'alumne, servint de referència per a la planificació educativa.

22. CRITERIS DE PROMOCIÓ I PERMANÈNCIA

El **Decret 158/2007** estableix els criteris de promoció i permanència per a les ensenyances professionals:

Article 17. Promoció

1. Els alumnes promocionaran de curs quan hagen superat la totalitat de les assignatures de cada curs o tinguen una avaluació negativa com a màxim en dues assignatures. En el supòsit d'assignatures pendents referides a pràctica instrumental o cant, la recuperació s'haurà de realitzar en la classe del curs següent si forma part d'aquest. En la resta dels casos, els alumnes hauran d'assistir a les classes de les assignatures no superades en el curs anterior.
2. La qualificació negativa en tres o més assignatures d'un o diversos cursos impedirà la promoció de l'alumne al curs següent.
3. Els alumnes que, en finalitzar el 6é curs, tinguen pendents d'avaluació positiva tres assignatures o més, hauran de repetir el curs en la seua totalitat. Quan la qualificació negativa es produïska en una o dues assignatures, només serà preceptiu cursar les assignatures pendents.

Article 18. Límits de permanència

1. El límit de permanència en les ensenyances professionals de música serà de **vuit anys**. L'alumne no podrà romandre més de **dos anys en el mateix curs**, excepte en 6é curs, fins a completar el límit de permanència.
2. La conselleria competent en matèria d'educació podrà autoritzar, amb caràcter excepcional, que determinats alumnes puguin ampliar un any més el límit de permanència en casos de **malaltia greu** o altres circumstàncies que mereisquen una consideració similar i que impedisquen el normal desenvolupament dels estudis.

23. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Els resultats de l'avaluació, i si escau les qualificacions, s'expressaran en els termes següents:

- **Insuficient:** 1, 2, 3 o 4
- **Suficient:** 5
- **Bé:** 6
- **Notable:** 7 o 8
- **Excel·lent:** 9 o 10

La qualificació serà l'expressió numèrica de l'avaluació i respondrà a la ponderació en el desenvolupament de les competències programades.

Desglossament de percentatges recollit en la rúbrica:

PROCÉS D'APRENTATGE – 25% de la nota

- Estudi setmanal a casa
- Interés per l'assignatura
- Actitud a classe
- Assistència
- Corregeix les observacions i comprén els conceptes
(0,5 punts cadascun)

ASPECTES TÈCNICS – 25% de la nota

- Respiració i so
- Flexibilitat
- Emissió i articulació
- Registre i resistència
- Estudi de les escales
(0,5 punts cadascun)

ESTUDIS MELÒDICS – 25% de la nota

- Treballa els continguts marcats
- Supera les dificultats tècniques
- Agògica i dinàmica
- Afinació

- Lectura solfística i instrumental

(0,5 punts cadascun)

INTERPRETACIÓ – 25% de la nota

- Audició
- Repertori
- Aplicació de la tècnica a la interpretació

(1 + 1 + 0,5 punts)

24. LA RECUPERACIÓ

Els alumnes que tinguen assignatures pendents podran recuperar-les de la manera següent:

- Quan els alumnes promocionen de curs amb alguna assignatura instrumental pendent, la recuperaran assistint únicament a la classe del curs en què es troben matriculats si forma part d'aquest; si no, hauran d'assistir a la classe corresponent. El professor o professora, mitjançant l'avaluació contínua, decidirà en quin moment l'alumne supera el curs pendent.
- Les proves extraordinàries per a la recuperació de l'assignatura suspesa en la convocatòria ordinària es realitzaran al **mes de juliol**. L'alumne interpretarà els diferents exercicis proposats pel professor per a promocionar de curs. La prova serà realitzada pel professor de l'especialitat i els criteris d'avaluació i qualificació seran els mateixos que s'apliquen durant el curs.

25. PÈRDUA DE L'AVALUACIÓ CONTÍNUA

Es considerarà que un alumne perd el dret a l'avaluació contínua si acumula **vuit o més faltes d'assistència** al llarg del curs.

En aquest cas, podrà ser avaluat al mes de **juny** davant d'un **tribunal** compost per almenys **tres professors del Departament de Vent-metall i Percussió**, designat internament pel mateix departament.

L'examen es realitzarà seguint el programa establert per al curs corresponent.

1er . CURSO / 1er. CURS

ANEXO II (Secuenciación Trimestral de los contenidos por Cursos)

TÉCNICA	1 ^o TRIMESTRE	2 ^o TRIMESTRE	3 ^{er} TRIMESTRE
El superpoder pulmonar y control de la Respiración (A. Sandy Adam)		Práctica de las técnicas de respiración abdominal.	
Warm-up Exercices . N. Ferro.		Ejercicios sobre la producción del sonido, control de la columna y flexibilidad	
Trombone Warm up Series (audio-video)		Ejercicios de calentamiento	
La Flexibilité Vol 4. N. Esteve. Ed. Piles		Estudio de la flexibilidad	
Debut en Souplesse. Y. Demarle. Ed.A. Leduc.		Estudio de la flexibilidad	
Encadenamiento de Escalas y Arpeggios. A. Soriano. Ed. Rivera Editores		Estudio integral de las escalas y arpeggios hasta la tonalidad de LabM y MiM con sus respectivas escalas menores, armónica y melódica.	
INTERPRETACIÓN			
40 Estudios Progresivos.S. Henrig. Ed. Carl Fischer	Nos. 31 – 35	Nos. 36 – 40	
Etudes variées sur la souplesse et le legato. Vol. 3. J. Naulais. Ed. G.Billaudot	Nos. 1 – 2	Nos. 3 – 4	
30 Recreaciones en forma de estudio. G. Pichareau. Ed A. Leduc	Nos. 1 al 3	Nos. 4 al 6	Nos. 7 al 8
Selección de Estudios para Trombón vol 1. Makovecz. Ed. Musica Budapest	Nos. 1-3	Nos. 4 – 7	Nos. 8 – 10
OBRAS	• Sinfonía (Pergolesi) • Choral Varié (R.Boutry) • Sonata nº1 (Galliard) • Suite de Dances (M.Frank) <i> Podrán incluirse otras de similar dificultad.</i>		

2º CURSO /2º CURS

TÉCNICA		1 TRIMESTRE	2º TRIMESTRE	3ER. TRIMESTRE
El superpoder pulmonar y control de la Respiración (A. Sandy Adam)		Práctica de las técnicas de respiración abdominal.		
Buzz Slokar (audio guía)		Ejercicios de vibración de labio y boquilla		
Warm-up Exercices . N. Ferro.		Ejercicios sobre la producción del sonido, control de la columna y flexibilidad		
La Flexibilidad. B. Slokar, Reift. Ed. M. Reift		Ejercicios de Flexibilidad con diferente interválica y registro		
Estudio del Doble picado (B. Slokar)		Iniciación al estudio del doble picado.		
36 Studies for Trombone with F attachment. O. Blume. Ed. C. Fischer		Pág. 3 – 4	Pág 5 - 6	Pág 7
		Sección 1. Iniciación a las notas graves, y uso del traspositor.		
Encadenamiento de Escalas y Arpeggios. A. Soriano. Ed. Rivera Editores		Estudio integral de las escalas y arpeggios hasta la tonalidad de RebM con sus respectivas escalas menores, armónica y melódica.		
INTERPRETACIÓN				
Selección de Estudios para Trombón vol 1. Makovecz. Ed. Musica Budapest		Nos. 11 – 15	Nos. 16 – 20	Nos. 21 - 25
Etudes variées sur la souplesse et le legato. Vol. 3. J. Naulais. Ed. Gered Billaudot		Nos. 5	Nos. 6 – 7	Nos. 8
30 Recreaciones en forma de estudio (G. Pichareau)		Nos. 9 – 11	Nos. 12 – 14	Nos. 15 – 17
31 Estudios Brillantes (Bleger)		Nos. 1 – 3	Nos. 4 – 6	Nos. 7 - 9
OBRAS		• Sonata en Lam (B. Marcello) • Concertino (E. Sacher) • Introducción, tema y variaciones (G. Tibor) • Concierto (R. Korsakov) • Aria y Polonesa (A.Jorguensen)		

3er.CURSO /3er. CURS

TÉCNICA	1 TRIMESTRE	2º TRIMESTRE	3ER. TRIMESTRE
El superpoder pulmonar y control de la Respiración (A. Sandy Adam)		Práctica de las técnicas de respiración abdominal.	
Buzz Slogar (audio-guía)		Práctica de la vibración de labios, boquilla y control de aire	
Warm-Up Exercises. N.Ferro		Ejercicios sobre la producción del sonido, control de la columna y flexibilidad	
La Flexibilidad. B. Slogar, Reift. Ed. M. Reift		Ejercicios de Flexibilidad con diferente interválica y registro	
Estudio del triple picado (B.Slogar) Ed,EMR		Estudio progresivo del triple picado	
36 Studies for Trombone with F attachment. O Blume. Ed. C. Fischer	Nos. 1 A – 1E	Nos.1F - 1M	Nos. 2-3
Encadenamiento de Escalas y Arpeggios. A. Soriano. Ed. Rivera Editores	Estudio integral de las escalas y arpeggios hasta la tonalidad Solbm con sus respectivas escalas menores, armónica y melódica.		
INTERPRETACIÓN			
Selección de Estudios para Trombón vol 1. Makovecz. Ed. Musica Budapest	Nos 26 - 28	Nos. 29 - 33	Nos. 34 - 38
Etudes variées sur la souplesse et le legato. Vol. 3. J. Naulais. Ed. Gered Billaudot	Nos. 9	Nos. 10	Nos. 11
30 Recreaciones en forma de estudio (G. Pichareau)	Nos. 18 - 22	Nos. 23 - 26	Nos. 27 - 30
31 Estudios Brillantes (Bleger)	Nos. 18 - 20	Nos. 21 - 23	Nos. 24 - 26
OBRAS	• Allegro y Andante (Barat) • Cavatina (Saint Saens) • Romance (A. Jorguensen) • Vals in Aria nº6 (S, Alschausky)		

4º CURSO / 4t. CURS

TÉCNICA		1 TRIMESTRE	2º TRIMESTRE	3ER. TRIMESTRE
El superpoder pulmonar y control de la Respiración (A. Sandy Adam)		Práctica de las técnicas de respiración abdominal.		
The Buzzing Book (J. Thompson) Ed. Bim		Práctica del B.E.R.P., warm-ups, vibración de labios, boquilla y control de aire		
Ejercicios técnicos diarios sonido y afinación Vol.1. R. Casero. Ed. Piles		Estudio de la		
Flexibilidad Vol. I (M. Badía)				
36 Studies for Trombone with F attachment. O. Blume. Ed. C. Fischer		Nos. 4 – 6	Nos. 7 – 8	Nos. 9
Escalas memorizadas		Hasta 2 alteraciones M y m, con sus respectivos arpeggios y modos menores armónica, melódica y oriental.		
INTERPRETACIÓN				
Selección de Estudios para Trombón vol 1. Makovecz. Ed. Musica Budapest		Nos. 39 – 43	Nos. 44 – 47	Nos. 48 - 52
Études variées sur la souplesse et le legato. Vol. 3. J. Naulais. Ed. Billaudot		Nos. 12 – 13	Nos. 14 – 15	Nos. 16 - 17
31 Estudios Brillantes (M. Bleger)		Nos. 27 - 28	Nos. 29 - 30	Nos. 31
10 Caprichos (M. Bleger)		Nos. 1 -2	Nos. 3	Nos. 4
OBRAS		• Homenage a Bach (E.Bozza) • Piece en Sibm (G.Ropartz) • Romanza (Weber) • Solo de Concurso (P.de la Nux) • Vals in Aria nº5 (S. Alschausky)		

5º CURSO / 5é CURS

TÉCNICA	1 TRIMESTRE	2º TRIMESTRE	3ER. TRIMESTRE
El superpoder pulmonar y control de la Respiración (A. Sandy Adam)	Práctica de las técnicas de respiración abdominal.		
The Buzzing Book (J. Thompson) Ed. Bim	Práctica del B.E.R.P, warm-ups, vibración de labios, boquilla y control de aire		
Flexibilidad Vol. II (M. Badía)	Estudio de la Flexibilidad		
Ejercicios técnicos diarios sonido y afinación Vol.1. R. Casero. Ed. Piles			
36 Studies for Trombone with F attachment. O. Blume. Ed. C. Fischer	Nos. 10	Nos. 11	Nos. 12
Escalas memorizadas	Hasta 4 alteraciones M y m, con sus respectetios arpeggios y modos menores armónica, melódica y oriental.		
INTERPRETACIÓN			
Selección de Estudios para Trombón vol 1. Makovecz. Ed. Musica Budapest	Nos. 53 – 56	Nos. 57 -55	Nos. 66 - 70
10 Caprichos (M. Bleger)	Nos. 5	Nos. 6	Nos. 7
24 estudios in legatto (Bordogni)/ 36 estudios (Blume)/ 36 estudios Vol.III (R.Muller)			
Orchestel -Probespiel Posaune. A. Rosin. Ed.C.F.Peters	Selección de solos de orquesta arreglo al nivel del alumno.		
Trombón ALTO mib. Método de (B.Slokar) * Trombón Bajo. Estudios del Bel Canto (Bordogni) / Método de Trombón Bajo (M. Reift)	Iniciación al estudio del trombón Alto		
OBRAS	• Concerto (Grafe) • Morecau Symphonic (Guilmant) • Concertino (Larsson) • Concertino (Reiche) • Sonata “Vox Gabrielli) (Sulek) • Sonatina (Serocki) • Concerto (Wagensail) T. Alto • Tema y variaciones (Tibor) T. Bajo		

6º CURSO / 6é CURS

TÉCNICA		1 TRIMESTRE	2º TRIMESTRE	3ER. TRIMESTRE
El superpoder pulmonar y control de la Respiración (A. Sandy Adam)		Práctica de las técnicas de respiración abdominal.		
The Buzzing Book (J. Thompson) Ed. Bim		Práctica del B.E.R.P, warm-ups, vibración de labios, boquilla y control de aire		
Flexibilidad Vol. II (M. Badía)		Estudio de la Flexibilidad		
Advanced Lip Flexibilities. Vol.1,2,3. C. Colin. Ed.C.Colin				
36 Studies for Trombone with F attachment. O. Blume. Ed. C. Fischer		Nos. 13	nos. 14	Nos. 15
Escalas memorizadas		Hasta 7 alteraciones M y m, con sus respectivos arpeggios y modos menores armónica, melódica y oriental.		
INTERPRETACIÓN				
Estudios Característicos (Arban)		Nos. 1-2	Nos. 3-4	Nos.5-6
10 Caprichos (M. Bleger)		Nos. 8	Nos. 9	Nos. 10
24 estudios in legatto (Bordogni)/ 36 estudios (Blume)/ 36 estudios Vol.III (R.Muller)				
Trombón ALTO mib. Método de (B.Slokar) *Trombón Bajo. Estudios del Bel Canto (Bordogni) / Método de Trombón Bajo (M. Reift)		Estudio del Trombón Alto o Trombón Bajo.		
Orchestel -Probespiel Posaune. A. Rosin. Ed.C.F.Peters		Selección de solos de orquesta arreglo al nivel del alumno.		
OBRAS		• Concertino (David) • Ballade (Bozza) • Concertino d'Hivern (Milhaud) • Fantasia (Stojowski) • Sonata (Hindemith) • Concerto nº1 (Alschausky) • Concerto (Albinoni) Trombón Alto • Concertino (Sache) Trombón Bajo		